

УДК 378.016:821(477-87)

DOI 10.32755/sjeducation.2025.02.084

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗВО»: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Лілік Ольга Олександрівна,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови,
літератури та журналістики,

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53,

e-mail: lilik8383@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-5187-1944

Researcher ID: GQB-0015-2022

Scopus: 5885-4885-100

У статті схарактеризовано практичні аспекти викладання освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» для майбутніх викладачів зарубіжної літератури в процесі їхньої професійної підготовки в закладах вищої освіти. Визначено місце цієї навчальної дисципліни в професійній підготовці майбутніх викладачів зарубіжної літератури. Закцентовано, що «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» є обов'язковим освітнім компонентом циклу професійної підготовки ОПП Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література). Її особливістю є практичний характер, що зумовлений тісним взаємозв'язком цієї навчальної дисципліни з виробничою (педагогічною) практикою в закладах вищої освіти. Констатовано, що особливого значення в процесі викладання цієї освітньої компоненти набувають практичні й лабораторні заняття, що дають змогу проаналізувати теоретичні положення та сформувати вміння й навички їхнього застосування в процесі виконання завдань професійного спрямування. Наведено приклади завдань, які майбутні викладачі зарубіжної літератури мають виконувати в контексті практичних занять, що зокрема передбачають підготовку магістрантами фрагментів лекцій, планів практичних занять, завдань для самостійної й науково-дослідницької роботи тощо.

Наголошено на важливості самостійної роботи здобувачів і наведено приклади завдань для позааудиторної роботи магістрантів. Подано перелік онлайн-курсів на сучасних українських освітніх платформах, результати опанування яких можуть бути зараховані в межах неформальної освіти. Схарактеризовано особливості проведення поточного й підсумкового контролю з навчальної дисципліни в умовах змішаного навчання.

Доведено, що ефективність опанування освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» безпосередньо пов'язана

з майстерністю викладача, його готовністю до аналізу й коригування навчальних матеріалів, підготовлених магістрантами, вмінням створити доброзичливу й креативну атмосферу на практичних і лабораторних заняттях та заохотити їх до професійного розвитку.

Ключові слова: методика викладання зарубіжної літератури, майбутні викладачі зарубіжної літератури, здобувачі вищої освіти, освітня компонента, практичні заняття, лабораторне заняття, магістратура.

"METHODOLOGY OF TEACHING FOREIGN LITERATURE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS": PRACTICAL ASPECTS OF TEACHING THE EDUCATIONAL COMPONENT

Lilik Olha, Doctor of Pedagogical Sciences,

Associate Professor,

Professor at the Department of Ukrainian Language,

Literature and Journalism,

T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

(53 Hetmana Polubotka Street, Chernihiv, 14000, Ukraine,

e-mail: lilik8383@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-5187-1944

Researcher ID: GQB-0015-2022

Scopus: 5885-4885-100

The author of this article describes the practical aspects of teaching the educational component "Methodology of Teaching Foreign Literature in higher educational institutions" for future teachers of foreign literature in the process of their professional training in higher education institutions. The place of this academic discipline in the professional training of future teachers of foreign literature is determined. It is emphasized that "Methodology of Teaching Foreign Literature in higher educational institutions" is a mandatory educational component of the professional training cycle of the Secondary Education (English Language and Foreign Literature). Its feature is its practical nature, which is due to the close relationship of this academic discipline with production (pedagogical) practice in higher education institutions. It is stated that practical and laboratory classes are of particular importance in the process of teaching this educational component, which allow analyzing theoretical provisions and forming skills and abilities for their application in the process of solving practical tasks. Examples of tasks that future teachers of foreign literature should perform in the context of practical classes are given, which in particular involve the preparation by undergraduates of fragments of lectures, plans of practical classes, tasks for independent and research work, etc.

The importance of independent work of applicants is emphasized and examples of tasks for extracurricular work of undergraduates are given. A list of online courses on modern Ukrainian educational platforms is given, the results of mas-

tering which can be credited within the framework of non-formal education. The features of conducting current and final control in the academic discipline in conditions of blended learning are characterized.

It has been proven that the effectiveness of mastering this educational component is directly related to the teacher's skill, his willingness to analyze and correct educational materials prepared by master's students, the ability to create a friendly and creative atmosphere in practical and laboratory classes and encourage them to professional development.

Key words: *methodology of teaching foreign literature, future teachers of foreign literature, higher education students, educational component, practical classes, laboratory class, master's degree.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. У контексті глобальних викликів сьогодення всі зусилля світової спільноти спрямовані на розв'язання цілого спектра загальнопланетарних проблем і досягнення цілей сталого розвитку, що були зафіксовані в резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року №70/1 [1212], а потім адаптовані до українських реалій в Указі Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 [8]. З-поміж зазначених цілей особливої значущості набуває мета четверта – якісна освіта, оскільки саме вона є запорукою формування активних, свідомих громадян, компетентних фахівців, що сприятимуть розвитку різноманітних сфер життєдіяльності соціуму й людства загалом.

Досягненню цієї мети безпосередньо сприяють учителі й викладачі, оскільки саме вони причетні до справи виховання майбутніх поколінь. Насамперед це стосується учителів і викладачів зарубіжної літератури, оскільки саме ця навчальна дисципліна в закладах середньої і вищої освіти сприяє залученню здобувачів освіти «до найкращих досягнень світової літератури, навчає професійно сприймати літературні явища, розуміти й розкривати специфіку естетичних проблем та образного мислення в різні історико-культурні періоди, розвиває мислення й мовлення, творчі якості майбутніх учителів-філологів, формує світоглядні й моральні переконання, навички самостійної пізнавальної діяльності, виховує естетичні смаки й читацьку культуру, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на ринку праці [2]. Відповідно, майбутніх учителів і викладачів зарубіжної літе-

ратури необхідно цілеспрямовано готувати до викладання цієї навчальної дисципліни в закладах середньої і вищої освіти. Саме тому особливого значення набуває освітня компонента «Методика викладання зарубіжної літератури в ЗВО», яка, згідно з освітньо-професійною програмою А4 Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) [6], опановується магістрантами в другому семестрі і передуює проходженню ними виробничої практики в закладах вищої освіти.

Аналіз наукових публікацій із зазначеної теми дав підстави для висновку, що на сьогодні фактично відсутні наукові публікації, присвячені особливостям викладання освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО»: упорядники робочих програм і силабусів із цієї навчальної дисципліни в переліку літератури пропонують або ж дослідження з методики навчання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, або ж наукові публікації з педагогіки вищої школи. З-поміж поодиноких статей, присвячених порушеній проблемі, варто згадати дослідження С. Зубенко, Т. Михайлової, В. Пряницької [2], а також А. Усатого, О. Башманівського, К. Яриновської [11]. Дотично, у контексті дослідження інших проблем, ми зверталися до цього питання в деяких попередніх публікаціях [3; 4]. Проте маємо констатувати, що наразі в методиці вищої освіти ця проблема залишається нерозв'язаною.

Мета статті – схарактеризувати практичні аспекти викладання освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» для майбутніх викладачів зарубіжної літератури в процесі їхньої професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до робочої програми цієї навчальної дисципліни [5, с. 3], метою освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури в ЗВО» є створення умов для підготовки магістранта-філолога до практичної професійної діяльності на посаді викладача літературознавчих дисциплін та методики навчання зарубіжної літератури в закладах вищої освіти, розвитку методичної компетентності магістранта як організатора процесу навчання студентів – майбутніх учителів зарубіжної літерату-

ри – в інноваційному освітньому просторі, актуалізації потреби постійному в професійному саморозвитку, формування готовності реалізувати свої професійні потреби в умовах різнопланових соціальних викликів.

Оскільки «Методика викладання зарубіжної літератури в ЗВО» є практико орієнтованою дисципліною, то особливу роль у її викладанні відіграють практичні й лабораторні заняття. Ортинський В. зазначає, що практичне заняття (від лат. *practicos* – діяльний) – це форма навчальної діяльності студентів у закладі вищої освіти, що передбачає аналіз теоретичних положень навчальної дисципліни та формування належних умінь і навичок їхнього застосування в процесі виконання навчальних завдань практичного спрямування [10, с. 232]. Дослідники наголошують, що дидактичними завданнями практичних занять загалом є поглиблення й закріплення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи; формування й поглиблення навичок планування, аналізу та узагальнення, пошуку нової інформації, а також удосконалення навичок користування та керівництва нею [1, с. 71].

Наголосимо, що в загальній структурі практичного заняття виділяють такі етапи: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, виконання практичних завдань з їх обговоренням, постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, виконання контрольних завдань, їх перевірка й оцінювання [10]. На основі аналізу наукових публікацій із педагогіки й методики можемо визначити такі етапи у проведенні практичних занять із досліджуваної освітньої компоненти.

1. Організаційна частина, яка передбачає перевірку готовності здобувачів вищої освіти до заняття; попередній контроль їхніх знань й умінь; повідомлення мети та завдань заняття; постановка загальної проблеми і її обговорення суб'єктами освітнього процесу.

2. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності студентів – розпочинається з обговорення ролі та місця теми заняття в змісті навчальної дисципліни; інформування здобувачів про систему практичних умінь і навичок, якими вони мають оволо-

діти у процесі виконання навчальних завдань репродуктивного та творчого характеру; стимулювання активності учасників заняття перспективами професійно-педагогічної діяльності.

3. Підготовчий етап виконання практичних завдань – передбачає розподіл фронтальних, групових або індивідуальних практичних завдань (якщо вони не були надіслані попередньо, в контексті випереджального навчання); роз'яснення вимог щодо кінцевого результату.

4. Самостійна робота здобувачів вищої освіти з виконання практичних завдань під керівництвом викладача – передбачає виконання системи завдань із розроблення фрагментів навчальних занять чи системи певних завдань, демонстрування викладачем власних прикладів чи напрацювань інших здобувачів. Якщо ж студенти отримали завдання заздалегідь і попередньо виконали їх удома, то на занятті безпосередньо вони демонструють результати своєї роботи, їх обговорюють.

5. Підсумкова частина – аналіз практичного заняття й оцінювання його результатів.

Варто наголосити, що ефективність проведення практичних занять із методики викладання зарубіжної літератури в ЗВО безпосередньо залежить від навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, а також майстерного керівництва з боку викладача.

Серед різноманітних форм організації освітнього процесу в закладах вищої освіти України важливе місце належить лабораторним роботам, через які здійснюється дотримання одного з провідних принципів дидактики – принципу зв'язку теорії з практикою. Лабораторне заняття (від лат. labor – праця) – форма навчальної діяльності студентів у закладі вищої освіти, яка передбачає організацію та проведення різноманітних експериментів (дослідів) із метою практичного підтвердження теоретичних положень певної навчальної дисципліни [10, с. 234]. Лабораторні заняття з методики викладання зарубіжної літератури в закладах вищої освіти мають другорядне значення та спрямовані переважно на індивідуальне або колективне опанування теоретичного матеріалу й самостійне виконання певних завдань.

У процесі лабораторних занять у майбутніх учителів зарубіжної літератури формується інтерес і ціннісне ставлення до літературної творчості зокрема, а також до культурної спадщини людства загалом, активізується інтерес до подальшої професійно-педагогічної діяльності. Варто зазначити, що лабораторні заняття з методики викладання зарубіжної літератури можуть проходити у форматі практикумів, рольових й імітаційних ігор або можуть передбачати відвідування навчального заняття викладача з його подальшим аналізом. Потрібно наголосити, що якість проведення лабораторних робіт залежить від попередньої підготовки викладачів, тобто розроблення чітких інструкцій і рекомендацій, які містять опис послідовності виконання лабораторної роботи; теоретичні відомості у вигляді анотованих інформаційно-навчальних матеріалів; звітні форми отриманих результатів; список основних і додаткових літературних джерел.

Схарактеризуємо деякі завдання для практичних і лабораторних занять, що були запропоновані магістрантам філологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка – майбутнім викладачам зарубіжної літератури.

Одне з перших практичних занять зазвичай буває присвячене лекції як формі організації освітнього процесу в контексті університетського курсу історії зарубіжної літератури. Заняття розпочинається з обговорення теоретичного матеріалу, що був висвітлений викладачем під час лекції, після чого студенти репрезентують попередньо підготовлені плани-конспекти лекції з історико-літературної теми (на вибір здобувача освіти) й моделюють процес висвітлення першого питання, виконуючи роль лектора. Інші здобувачі виконують роль студентів-слухачів, а викладач – роль спостерігача. Після цього відбувається обговорення, у якому беруть участь інші магістранти й викладач. Необхідність виконання такого завдання зумовлена тим, що під час виробничої практики в закладах вищої освіти магістранти можуть залучатися до читання фрагментів лекцій.

Друге практичне заняття варто присвятити практичним, семінарським і лабораторним заняттям у межах літературозна-

вчих курсів у ЗВО. Як і під час попереднього спочатку актуалізуються теоретичні знання за цією темою, з'ясувати відмінності в організації і проведенні цих форм навчання, а потім магістранти демонструють розроблені ними плани практичного заняття з історико-літературної теми (на вибір здобувача освіти). Це заняття є важливим, оскільки викладач історії зарубіжної літератури має вміти розробляти навчально-методичне забезпечення для своїх навчальних дисциплін, зокрема і плани практичних занять.

Наступне практичне заняття зазвичай присвячене самостійній роботі студентів з історико-літературних дисциплін. Магістранти мали актуалізувати теоретичні знання з цього питання, а потім за обраним змістовим модулем із курсу «Історія зарубіжної літератури» (період і курс на вибір здобувача освіти) запропонувати перелік завдань для самостійної роботи студентів. Свої ідеї здобувачі презентували під час заняття, пропонуючи для виконання як традиційні, так і інноваційні завдання. Наведемо кілька прикладів таких завдань, що були запропоновані магістрантами філологічного факультету під час опанування освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО»:

1. Підготувати усну чи візуальну презентацію на одну з тем: «Філософія пригоди у прозі Р. Л. Стівенсона», «Образ джунглів як цивілізаційна межа: досвід Дж. Конрада і Р. Кіплінга», «Герої неоромантизму: дитина, мандрівник, вигнанець», «Кіплінг як письменник імперії: романтика і пропаганда».

2. Опрацювати одну наукову статтю з поданої викладачем добірки (або самостійно знайдену) і написати короткий огляд (0,5–1 стор.) з виокремленням основних тез, незгод/коментарів.

3. Письмова рефлексія: у формі невеликого есе (1 стор.) розкрити, чим приваблює або викликає спротив неоромантичний герой.

Оскільки однією із професійних функцій викладача є залучення студентів до науково-дослідницької роботи, зокрема керівництво курсовими роботами, а також допомога здобувачам освіти в оформленні тез доповідей, то під час четвертого

практичного заняття ми зазвичай розглядаємо особливості методичного супроводу науково-дослідницької роботи студентів з історико-літературних дисциплін. Передусім магістранти мали обговорити теоретичні аспекти питання (на основі лекційного матеріалу), а потім сформулювати 5 тем курсових робіт для студентів-філологів із літературознавчих дисциплін. До двох із запропонованих тем вони мали запропонувати плани курсових робіт. Безпосередньо під час заняття вони презентували свої роботи, а інші здобувачі вищої освіти й викладачі ставили запитання й давали поради щодо вдосконалення виконаної роботи або альтернативних її варіантів.

П'яте практичне заняття було присвячене сучасним методам аналізу літературного твору на заняттях із літературознавчих дисциплін у ЗВО. Зокрема магістранти мали характеризувати науково-дослідницькі методи, їхню специфіку та наукову доцільність (на вибір магістрантів було запропоновано історико-генетичний, історико-функціональний, типологічний, компаративний, біографічний, системний, ритуально-міфологічний методи). Майбутні викладачі мали характеризувати їхні теоретичні засади й продемонструвати особливості їх застосування на прикладах конкретного літературного матеріалу. Окрім того, вони мали розглянути основні методи аналізу літературного твору: визначити особливості й скласти алгоритм аналізу літературного твору за певним методом (на прикладах з прочитаних та вивчених творів). Для розгляду було їм запропоновано поетологічний, міфопоетичний, архетиповий, мотивний, хронотопічний, історико-соціальний, культурологічний, історико-біографічний, порівняльний, інтертекстуальний тощо.

Тема шостого практичного заняття була пов'язана з розробленням вибіркового освітніх компонентів із літературознавчих дисциплін. Важливість цієї теми передусім зумовлена практичною необхідністю сформувати в майбутніх викладачів уявлення про місце вибіркового навчальних дисциплін у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх учителів зарубіжної літератури, а також реформаційними процесами в середній освіті, впровадженням профільного навчання в старшій

школі, де вчителі теж мають розробляти вибіркові навчальні курси, відповідно до профілю, за яким навчаються старшокласники.

Готуючись до цього практичного, магістранти мали наперед ознайомитися із презентаціями й анотаціями вибірових освітніх компонентів, що розміщені на гуглдіску кафедри на сайті філологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум», а також із університетським положенням про вибіркові освітні компоненти. На цій основі вони мають запропонувати власний вибірковий компонент літературознавчого спрямування для студентів-бакалаврів А4 Середня освіта. Англійська мова і зарубіжна література. Він може відображати власні наукові інтереси магістранта чи сферу його життєвих інтересів, пов'язаних із літературою, або ж майбутній викладач може створити свій власний курс на основі вивчення досвіду науково-педагогічних працівників інших закладів вищої освіти України. Під час аудиторного заняття здобувачі презентують анотації і презентації до тієї вибіркової навчальної дисципліни, яку б вони запропонували студентам бакалаврату. Досвід викладання освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» засвідчує, що магістранти зазвичай виявляють креативність, пропонуючи для вивчення такі курси, як «Жанр антиутопії у світовій літературі ХХ–ХХІ століть», «Література постмодернізму у світовому й національному контекстах», «Науковий аналіз літературного твору» тощо.

Під час останнього практичного заняття магістранти мали розглянути тему, пов'язану з новітніми педагогічними технологіями викладання зарубіжної літератури у ЗВО, зокрема для розгляду їм було запропоновано такі аспекти: діалог культур як методологія та форма сучасної літературознавчої освіти; інтерактивні методи на заняттях із літературознавчих дисциплін; віртуальні та дистанційні форми у викладанні історії зарубіжної літератури; роль методу проєктів у літературознавчій освіті у ЗВО; відео-, аудіопрезентація в системі літературної освіти в закладах вищої освіти; ейдетика: вивчення літератури за опорними схемами та образними асоціаціями; інтегративні методи у процесі вивчення навчальних дисциплін гуманітар-

ного циклу. Магістранти мали не лише стисло схарактеризувати сутність певної методичної проблеми, а й запропонувати шляхи реалізації на практиці обраного методу чи технології навчання.

Окрім аудиторних занять, у робочій програмі з методики викладання зарубіжної літератури в закладі вищої освіти передбачено виконання самостійної роботи й індивідуального навчально-дослідницького завдання. Зокрема в контексті самостійної роботи здобувачі вищої освіти могли виконати такі завдання: ознайомитися зі змістом основних документів, що регулюють діяльність ЗВО в Україні, а також із університетськими положеннями; написати есе «Мої зауваження щодо організації системи професійно орієнтованої підготовки майбутнього учителя-словесника» [5].

З-поміж індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, на нашу думку, цікавими й актуальним є такі [5]: провести анкетування з виявлення ставлення студентів 1–2 курсів бакалаврату філологічного факультету до можливої реалізації себе як вчителя зарубіжної літератури та проінтерпретувати її результати; укласти бібліографію до теми лекції історико-літературного спрямування (дисципліна, курс – за вибором магістранта); відвідати аудиторні заняття викладачів кафедри (лекції, практичні, семінарські) за певною проблематикою, підготувати власний проєкт за темою заняття; укласти власну індивідуальну програму професійно орієнтованої підготовки з певної літературознавчої дисципліни (дисципліна, курс – за вибором магістранта); сконструювати систему навчальних/творчих завдань для студентів певної групи (дисципліна, курс – за вибором магістранта).

На нашу думку, важливим є залучення магістрантів до неформальної освіти. Відповідно, у робочій програмі з освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» [5] наведено перелік онлайн-курсів із критичного і логічного мислення, підтриманих Міністерством освіти України, пройшовши які й надавши підтвердження магістрант може отримати десять балів у межах самостійної роботи. Варто зауважити, що магістрант міг обрати й будь-який інший курс і погодити його проходження з викладачем. Серед реко-

мендованих онлайн-курсів особливою популярністю серед майбутніх викладачів зарубіжної літератури користуються такі: «Наука повсякденного мислення», «Критичне мислення для освітян», «Основні інструменти критичного мислення», «Онлайн-курс з медіаграмотності», «Хейт під час пандемії», «Академічна доброчесність. Онлайн-курс для вчителів основної школи» [5]. Магістрант може отримати бали за самостійну роботу (до 10 балів) за участь у науковій конференції методичного спрямування чи навчально-методичному семінарі, проте попередньо тему він має погодити з викладачем.

Варто зауважити, що поточний контроль із досліджуваної освітньої компоненти реалізується методами фронтального й індивідуального опитування, перевірки підготовлених планів-конспектів, тестування. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену, який є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти. За відповідь на екзамені студент може отримати максимально 25 балів [7]. Об'єктами оцінювання є теоретичні знання з методики викладання зарубіжної літератури, вміння їх застосовувати на практиці в роботі викладача. Під час змішаного (дистанційного) навчання поточний контроль має такі особливості: здійснюється шляхом тестування за допомогою онлайн-платформ Zoom, Kahoot. Підсумковий контроль під час дистанційної заліково-екзаменаційної сесії проводиться згідно з положенням НУЧК і передбачає відповідь на запитання білета онлайн на платформі Zoom, GoogleMeet, виконання практичного завдання в GoogleClass [4].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, освітня компонента «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО» є обов'язковим освітнім компонентом циклу професійної підготовки ОПП Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література). Її особливістю є практичний характер, що зумовлений тісним взаємозв'язком із виробничою практикою у закладах вищої освіти. Особливого значення в процесі викладання цієї освітньої компоненти набувають практичні й лабораторні заняття, що передбачають підготовку магістрантами фрагментів лекцій, планів практичних занять, завдань для самостійної й науково-дослідницької роботи тощо. Важ-

ливими для опанування цієї освітньої компоненти є самостійна робота магістрантів та неформальна освіта. Ефективність опанування цієї освітньої компоненти безпосередньо пов'язана з майстерністю викладача, його готовністю до аналізу й коригування матеріалів, підготовлених магістрантами, умінням створити доброзичливу й креативну атмосферу на заняттях і заохотити їх до професійного розвитку.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш ґрунтовному дослідженні методичного інструментарію для ефективного опанування майбутніми викладачами зарубіжної літератури освітньої компоненти «Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО».

Список використаних джерел

1. Галузинський В., Євтух М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні : навч. посіб. Київ : ІНТЕЛ, 1995. 168 с.
2. Зубенко С., Михайлова Т., Пряницька В. Актуальні проблеми викладання зарубіжної літератури у вищій школі. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/41_2021/part_1/43.pdf (дата звернення: 14.04.2025).
3. Лілік О. О., Сазонова О. В. Планування, організація й реалізація освітньої діяльності з підготовки магістрів (учителів української мови і літератури). *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2023. Вип. 21 (177). С. 162–168.
4. Лілік О. Контроль освітніх досягнень здобувачів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури в магістратурі. *Дидактика*. 2023. Вип. 6–7. С. 21–28.
5. Лілік О. О. Методика викладання зарубіжної літератури у ЗВО : робоча програма. Чернігів, 2024. 12 с.
6. Освітньо-професійна програма А4 Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література). Рівень вищої освіти – другий (магістерський) / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. URL: <https://philology.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/Освітньо-професійна-програма.pdf> (дата звернення: 02.08.2024).
7. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view> (дата звернення: 02.08.2024).

8. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (дата звернення: 15.10.2024).

9. Вибіркові компоненти. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. URL: <https://philology.chnpu.edu.ua/news/disciplines> (дата звернення: 02.08.2024).

10. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 472 с.

11. Усатий А., Башманівський О., Яриновська К. Викладання української та зарубіжної літератури у ЗВО: виклики сучасності, платформи та застосунки для навчання, методи й прийоми. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2023. Вип. 114. С. 145–157.

12. United Nations. The Sustainable Development Goals. 2015. Retrived from: <http://surl.li/jpltl>.

References

1. Galuzynskiy, V., Yevtukh, M. (1995), *Fundamentals of Pedagogy and Psychology of Higher Education in Ukraine* : textbook, INTEL, Kyiv.

2. Zubenko, S., Mykhaylova, T., Pryanitska, V. (2021), *Actual Problems of Teaching Foreign Literature in Higher Education*, available at: <https://philology.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/Освітньо-професійна-програма.pdf> (accessed 02.04.2025).

3. Lilik, O. O., Sazonova, O. V. (2023), "Planning, Organization and Implementation of Educational Activities for the Training of Masters (Teachers of the Ukrainian Language and Literature)", *Bulletin of T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»*, Issue 21 (177), pp. 162–168.

4. Lilik, O. (2023), "Control of educational achievements of applicants in the process of professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in the master's degree", *Didactics*, Issue 6–7, pp. 21–28.

5. Lilik, O. O. (2024), *Methodology of teaching foreign literature in higher education institutions : working program*, Chernihiv.

6. Educational and professional program A4 Secondary education (English language and foreign literature), Level of higher education – second (master's), T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», available at: https://drive.google.com/file/d/16jXotJ7SM1_u_e_Zq5z_S-QNXWVBriol/view (accessed: 02.04.2025).

7. Regulations on the organization of the educational process at T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», available

at: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view> (accessed 10.01.2025).

8. On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030 : Decree of the President of Ukraine (2029), dated September, 30, № 722, available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (accessed 10.01.2025).

9. Elective components, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», available at: <https://philology.chnpu.edu.ua/news/disciplines> (accessed 08.02.2024).

10. Ortynskyi, V. L. (2009), *Pedagogy of higher education : a textbook*, Center for Educational Literature, Kyiv.

11. Usatyi, A., Bashmanivskyi, O., Yarynovska, K. (2023), "Teaching Ukrainian and foreign literature in higher education institutions: contemporary challenges, platforms and applications for teaching, methods and techniques", *Bulletin of the Ivan Franko State University of Zhytomyr. Pedagogical Sciences*, Issue 114, pp. 145–157.

12. United Nations (2015), *The Sustainable Development Goals*, available at: <http://surl.li/jpltl> (accessed 08.02.2024).